

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre.....	16 kor.
Negyedévre.....	4 "
Helyben háshoz hordva:	
Egész évre.....	20 kor.
Negyedévre.....	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre.....	24 kor.
Negyedévre.....	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétéz és ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésekre visszafordulni vagy megválaszolni nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Nemzeti vagy dinasztikus érdek?

Jó dolga van annak, a kinek még életében holt hírének küldik. Bizonyos, hogy soká fog élni.

A koalícióról ugyan nem lehet azt mondani, hogy valami jó dolga volna; hanem az bizonyos, hogy minden létező kétszer halála hírének köllik s a koalíció valamennyi gyászjelentését ép egészségben olvassa végig.

A nyár elején már azt hirdették, meghalt a koalíció. Holló beszédje gyászkezes siratójának készült. És most az a hír járja, hogy a király maga kívánja a koalíció fenntartását, tehát a szövetséges pártoknak együtt kell maradniuk.

Szélső pártos hangok úgy fogják ezt magyarázni, mint királyi parancsot, a mely dinasztikus érdekeket kíván szolgálni. Itt is, ott is már régóta szilják a gyűlölet lángját a 67. és 48. közt s csaknem mindennap olvas az ember olyan gyűlölettől izzó cikkeket a szövetséges pártok lapjaiban — egymásról, a minőket csak nem is olyan régen a darabontokról eresztettek meg, éjjeli ügyészek és Drill járáshíró ur gyönyörködésére. Ha az ember ezeket a cikkeket elolvassa, azzal nem jöhet tisztába, melyiknek van igaza; de könnyen támadhat az a meggyőződése, a mely mindkét szélsőség lapjaiból feléje kiabál: hogy Magyarországnak semmire sincs sürgősebben szüksége, mint a szövetséges hazafias pártok szétverésére.

Nemzeti érdek volna-e tehát a koalíció megbuktatása és dinasztikus érdek a magyar pártok összetartása?

Bizonyos dolog, hogy Magyarországon legkiválóbb férfiai a szövetséges pártok vezérei közt találhatók. Jellem és tehetség, történelmi név és egyéni kiválóság mind együtt vannak a mai minisztériumban. Lehetek hibáik, hiszen emberek vagyunk. Lehetett köztük egyik-másik, a ki helyett talán más egyéniség nagyobb tekintélyt tudott volna magának szerezni. Hanem az bizonyos, hogy egészében a kormány méltó egy nemzet vezetésére s hivatott arra, hogy válságos időkben biztos kézzel kormányozza az állam hajóját.

Bizony-bizony halálos vétek és bűnös pazarlás ilyen férfiakat leszorítani, skartba

tenni és letiporva arra használni, hogy tapasztalatlan kísérletezők az ő testükön mint lépcsőkön hájjanak föl a kistréberkedett hatalom polcán — ügyetlenkedni.

Vagy inkább állítsuk őket egymással szembe? Legyenek bajtársak helyett ellenfelek? Egymás támogatása helyett egymás gyöngítésére törjenek? Jobb lesz-e, ha csak a tehetségek fele marad meg a kormányrudnál s a másik fele a maga nagy tehetségét arra használja, hogy eddigi szövetségeseinek gátat vessen? Hiszen akkor, bármelyik fél meg ellenzékbe, csak arra való lesz, hogy a másik fél erőfeszítését paralizálja!

Nem annyira dinasztikus, mint sokkal inkább egyenesen nemzeti érdek-e férfiak harmóniája. S ha a királynak az együttmaradásra vonatkozó kívánságát jól megfontoljuk, ebben is a nemzeti érdeket látjuk kidomborodni.

Uj, idegen arcokkal mindnyájan úgy vagyunk, hogy bizony azok az első pillanatban csak idegenek. Akit ma mutatnak be nekem, arra nem fogom azonnal rábizni titkaimat, terveimet, céljaimat.

A bizalom csak hosszabb idő alatt fejlődhet ki s nagyon is érthető, ha a király lehetőség szerint nem akarja bizalmával azokat felruházni, akikről még egyelőre azt sem tudja, kicsodák lesznek?

Nekünk pedig emiatt érdekünk, hogy vezéreink a korona bizalmát bírják s csak akkor kell a vezéreket kicserélnünk minden áron, ha látjuk, hogy a nemzet szempontjából méltatlanok a legfelső bizalomra.

Ez az utóbbi eset állott fenn a szabadelvűpártra nézve. Ez a párt negyven éven át teljesen megnyerte a korona bizalmát s ezzel a kincscsel csak önző céljai megvalósítására tudott élni; helyesebben szólva: visszaelni.

Életének utolsó hónapjaiban, mikor már érezte a vég kezdetét, a nemzeti felháborodás nyomása alatt, meg a beleolvadt nemzeti párt befolyása alatt ébredt fel a szabadelvű párt 40 éve alvó lelkiismerete s akkor is ugyszólva minden nehézség nélkül sikerült királyi hozzájárulást nyernie olyan nemzeti vívmányokhoz, mint a magyar címer és zászló érvényesülése, a magyar elemnek ugyszól-

ván törvényerővel való terjesztése a közös hadseregben s a honvédségnek tüzéséggel való ellátása. Késő volt. Ami öt év előtt megerősíthette volna a szabadelvűpártot évtizedekre, az most nem volt alkalmas a felkorbácsolt hullámok lecsendesítésére.

S mit láttunk a óta? Azt, hogy a mit a király megadott volna a szabadelvűpártnak, azt már a koalíció nem tudta kivívni. Hiába: új emberek voltak, hiányzott egyelőre a bizalom. Nem egyszer olvastuk mostanában jól értesült bécsi lapokban, hogy még a kilences bizottság programja is lehetetlenséggé vált egyelőre. A télen hallottunk olyan hangokat, melyek arra vallottak, hogy a koalíció megnyerte a király bizalmát s lehet ismét nemzeti vívmányokról beszélni. Jött a szerencsétlen bankkérdés: ismét elnémult minden nemzeti törekvés.

Ki hinné ezek után, hogy a király hajlandó lenne megadni új, előtte ismeretlen embereknek olyan engedményeket, a melyeket eddigi bizalmasai sem tudtak tőle kivívni?

A koalíció csak évek munkájával érthette el azt, hogy nemzeti jogaink érvényesítését a siker reményével szóba hozhatta. Sem a koalíciónak, sem a még nagyobb bizalomnak örvendett szabadelvű pártnak soha még csak kilátása sem lehetett arra, hogy e jogokat a bank téren is érvényesíthetik. Azt hiszik a szélsőségk szélmalombősei, hogy nekik új ember létükre mindezeket aranyos tálcán fogják bársonyszékeik elé hordani?

Legyünk tisztában azzal, hogy amit el akarunk érni, ahhoz elméletileg feltétlen jogunk van, de a valóságban egy feltételhez van kötve: a király hozzájárulásához. Legyünk tisztában azzal is, hogy ezt a hozzájárulást kikényszeríteni módunkban nincs, hatalmunkban nem áll. Csak az tud célhoz vezetni bennünket, a ki meggyőzi a királyt követeléseink jogos, üdvös, célszerű voltáról. És vajjon alkalmasak-e a meggyőzésre olyanok, a kiknél annyira hiányzik a bizalom, hogy darabont-ellenőrzés, mameluk-gondnokság alá kívánják őket helyezni, mielőtt a korona kikérné bölcs tanácsukat?

Ma a korona bizalmát a jelenlegi kormányzó pártok bírják. Tegyük tehát

Legjobban ajánlható az uri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
Rákócz-ut
(Uri kaszinó épület)
Telefon 520.

ANGOL DIVAT FÉRFISZABÓ-CÉG

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít férfi-öltönyöket s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — Női costumöket, valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

félre azt a féktelen gyűlöletet, melynek igazán semmi okos alapja sincs, áldozzák fel a szenvedélyt a józan belátásnak s próbálják meg jobban szeretni a hazát, mint egymást gyűlölni. Elvégre eszükbe juthatna, hogy valamennyien magyarok, valamennyien hazafiak s hogy nem egyéni pártos hajlamaik kielégítésére, hanem hazafias, egyetértő, »koalíciós« munkára küldtük őket a parlamentbe.

*

A politikai válság.

A mai nap eseménye, mely felé érthető érdeklődéssel fordult a politikai világ, Kossuth Ferenc kihallgatása volt. A kihallgatás, mint az előre látható volt, nem hozta meg a király döntését. Az eredmény az lett, a mit remélni lehetett, hogy az uralkodó Kossuth Ferenc tervét is elfogadta és tanulmányozás tárgyává teszi.

A kihallgatás előtt Kossuth Ferenc maga igen pesszimistikusan nyilatkozott a várható eredményről, amelyet ő inkább eredményteleneknek mondott. A bécsi hírek is mind arról szólnak, hogy a megoldást Kossuth audienciája sem fogja meghozni, hanem a király még hosszabb ideig fontolóra fogja venni a helyzetet, mielőtt végleges határozatot hozna. Arról is szólnak a bécsi jelentések, hogy a további tárgyalásokat a király *homo regius* útján akarja folytatni s hogy erre a szerepre olyan politikus keres, aki egyáltalában nem volt eddig exponálva. Gróf Csáky Albint emlegetik és még inkább gróf Festetics Taszilót, aki már tárgyalt egy ízben a pártok vezéreivel.

A *homo regius* feladata — ugyancsak bécsi hírek szerint — a koalíciós pártok to-

vábbi együttműködésének biztosítása volna, a melynek szükségességét ma a király is igen behatóan hangsúlyozta Kossuth Ferenc előtt.

Azonban kevés kilátás van arra, hogy ezen az alapon a kibontakozás létrejöhessen. Ezzel előtérbe nyomul az ugyanevezett *hivatalnok-kormány* kinevezésének lehetősége, miután a kabinet nem hajlandó ügyvezetői minőségben helyén maradni. Ez a hivatalnok kormány a tervek szerint elnapolja az országgyűlést s azután elsősorban koronajáradék kibocsátása útján megszerzi azt az ötszáz millió koronát, amelyet a hadvezetőség követel, utána pedig újra kezdi az alkudozásokat a pártokkal egy újabb paktum megkötése tárgyában.

A függetlenségi párt hétfői értekezletén fogja tudomásul venni Kossuth audienciájának eredményét s ekkor fog dönteni a keddi képviselőházi ülésen tanuítandó magatartása felett. Az értekezlet előtt Kossuth Ferenc az *intéző bizottságnak* fog beszámolni s itt fogják megállapítani a pártértekezlet elé terjesztendő javaslatokat.

Kossuth Ferenc Bécsben.

Bécs, október 2. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, aki tegnap este érkezett Bécsbe, ma délelőtt fél 10 órakor Daruváry Gézának, a kabinetiroda főnökének látogatását fogadta, kivel hosszabb ideig tartó tanácskozást folytatott. A bécsi, budapesti és külföldi hírlapírók előtt, akik nagy számban jelentek meg ebben az időben a Magyar Házban, a miniszter kimentette magát és tudomásukra hozta, hogy a kihallgatása előtt nincs módjában nyilatkozatot tenni.

Kossuth Ferencet délután 1 órakor fogja őfelsége a Hofburgban magánkihallgatáson fogadni. A miniszter titkárai dr. Fallay Sándor és dr. Tarmay Géza kíséretében délután a 4 óra 45 perckor induló gyorsvonattal tér vissza Budapestre.

A Vaterland a válságról.

Bécs, okt. 2. A *Vaterland* állítólag a legjobban informált forrásból jelenti: Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ma mint a függetlenségi párt vezére megjelenik a király előtt és bemutatja kibontakozási tervét. A király fenn fogja magának tartani a döntést, de behatóan ismertetni fogja Kossuthal álláspontját, mely tudvalevőleg odairányul, hogy a király a Wekerle-kormányt nem bocsáthatja el mindaddig, míg a paktum utolsó pontját, a választói reform alkotását nem teljesítette, aminek a keresztülvitelére a Wekerle-kormány és a koalíció egyaránt kötelezve van. Az uralkodó fel fogja szólítani Kossuthot, hogy ebben az értelemben hasson a függetlenségi párt, de már ma tudára fogja adni Kossuthnak, hogy ha nem is sikerülne a koalíció fenntartása, ki van zárva az: hogy az új kormányt a hatvanhetesek elejtésével és a hatvanhetes elvek feláldozásával alakítsák meg.

Justh Gyula.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke ma d. e. a képviselőházban elintézte az ülést folytató ügyeket, azután pedig több képviselőt fogadott, akikkel a politikai helyzetről tanácskozott.

A képviselőház elnöksége most intézkedett, hogy a bankbizottság jelentése kinyomassék. A jelentést kedden osztják szét a képviselők között.

A király nem döntött.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter tegnap egy órakor jelent meg kihallgatáson a király előtt. Kihallgatás után a magyar miniszteriumba ment, ahol a rája várakozó újságírók serege előtt a következőket mondta:

— Uraim csak igen röviden nyilatkozhatom. Őfelségénél csaknem két óra hosszat tartó kihallgatáson voltam. Talán nem egészen frázis, ha azt mondom, hogy őfelsége igen kegyesen fogadott és

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A Gálék Józsiakája.

Irtá: Mátyiné Prigl Olga.

Még alig pirkadt az ég alja. Szürkés-kék felhősávok foszladoztak a keleti oldalon és sorakoztak rendben egymás mellé, mind lejjebb húzódva. Egy-egy korai madár éleset rikkantott, odébb a karcsu fecske ügyes kanyarulatokkal kapta el a levegőben fürdő szegény kis bogarat és repült vele nyilsebesen a fészekére, a hol négy-öt éhes torok várja. Kerekre nyitott sárgapihés szájacskák, amelyek sohasem tudának jól lakni. Az élelmesebbje majd ki bukik a fészekből, olyannyira előre hajol, el is kapja a falatot a többi elől rendesen. De van ám a testvérek között mindig egy kis gyámoltalan, aki éhen marad, akire rátaposnak, csipik, verik, hogy utoljára az öregek is ki dobják. Nem életrevaló, gondolják magukban bölcs előrelátással.

Mindig egy olyan kiközösített kis madár jutott az eszembe, valahányszor a Gálék Józsiakáját megláttam. Tulajdonképen Bakó Józsiának hívták, de hogy Gálék fogadták tőle, hát már úgy kezdtek szólítani őt is. Épen szemköztt jöttek velünk. Ballagtak a hűvös reggelen a szomszéd faluba. Ugyanabból a faluból, a hova mi hazafelé igyekeztünk. Alig negyedóránnyira volt egyik a másiktól. A csöpp legény

kis batyut lóbált a karján, a míg görbe lábácaikat szaporán rakosgatta egymás mellé.

Gálné özvegy asszony volt, ott lakott a kertünk végében. Őt gyerekekkel maradt el az urától s a szegény asszony igyekezett, hogy megkeresse nekik a kenyeret valahogyan. Eljárt mosni, meszelní, de utóbb kimarjult a keze a sok dologtól. Föl kellett hagyni a nehéz munkával s csak abból élt, hogy foltozni valót hordott ki urt házaktól. A legnagyobbik leánya, — alig tizenégy esztendő, — hazaküldözte neki a kis berét, most meg esztendeje a Józsi gyereket hozta ki a szomszéd faluból. Az urasági szakácsné fiát, aki nem ért rá a gyerekekkel bajlódni s aki azért minden hónap elején fizetett valamit Gálnénak. Mert ő is úgy maradt el, — özvegyesron. Ahol öten esznek, a hatodik is jóllakik, — gondolta az asszony s egy este a kis ványadt gyerek is ott ült a többivel az eperfa alatt. Az anyjuk megrázta, hullott az áldás bőségesen. Kapkodták a kis vasgyurók, az orruk hegye se látszott ki a maszathól, de a Józsi gyerek nem nyúlt hozzá. Csak elhúzódott az eresz alá. Gálné titokban kenyeret pirított neki, megszírozta s mikor a többiek elaludtak, — a kezébe nyomta. De csak mindig olyan vézna maradt, nem akarta magát összeszedni sehogysem. Váltig restelte az asszony, váltig tömte volna mindennel. Többet költött rá, mint a maga gyermekeire együttvéve. Pedig az élet mindögyre drágább és nehezebb. Százszor boldogabb, aki elfutott

előle s megbuvík a gyepes hant alatt . . . Gálné igen sokat sírt, a míg végre egy szép reggelen összepakolta a gyermeket. Nem teheti, hogy tovább tartsa. Ugy a lelkéhez nőtt pedig a kis bánatos szemü poronty, a mint meghúzódva egész nap a sarkában járt, hogy azt hitte, a szíve meghasad utána.

Most is egyre törölgette a könnyét, hogy elmondta a tengersok bajait. Hogy a kis fiu anyjától már hónapok óta nem látott egy fillért sem, hogy elviszi és a lelkére beszél, hisz az Isten is megverné érte, ha nem úgy cselekednék.

A gyerek csak hallgatott. Hol ránc nézett, hol a nevelőanyjára . . . Egyszer csak különös fényben ragyogott fel az arca.

— Ni lám! — mondta, — itt is van szomorú Isten.

Nem messze tőlünk egy vörösrre festett utszéli keresztifa állott, a fölleszített szenvedő Krisztussal.

— z ám! — mondta az anyja, — otthon is egyre a szomorú Istent nézegeti. Van egy szentképem, a kishanyi bucsuról hoztuk . . .

A gyerek nem hagyott békét az asszonynak. Menjünk oda. És összetette kis sovány kezeckéit.

Majd megszólalt:

— Merre mutat a szomorú Isten? Én tudom. Az egyik kezével azt mondja: ott lakik az egyik anyád. A másik kezével azt mondja: ott lakik a másik anyád . . . Én jobban sze-

KOCH

TESTVÉREK

Elsőrangú mérték-osztály, előnyös ruha-bérlés. Angol szövetek méterenkénti eladása. Rendelésszerű munkával elkészített férfi-, fiu- és gyermekruha különlegességek

Óriási választék. Minták és öltözködési almanach ingyen.

NAGYVÁRAD, Bémer-tér.

■ ■ Olcsó szabott árak! ■ ■

Telefon sz. 732.

mélyen behatolt minden egyes függő kérdés tárgyalásába. Elhatározását azonban még nem közölte velem.

Kossuth Ferenc ezután a külügyminiszteriumba hajtatott, ahol hosszasan tárgyalt Aerenhallal. A miniszter 4:50 perckor visszautazott Budapestre, ahol ma reggel tanácskozássra hívja össze a függetlenségi párt vezetőit.

Az audiencia után a bécsi körök ama nézetüknek adtak kifejezést, hogy a király nem döntött és hogy Kossuth információit meghallgatta ép úgy mint a többiekét, kibontakozási tervét pedig elfogadta és megfontolás tárgyává fogja tenni. Ennél többet nem is vártak.

Kossuth és az osztrák keresztény szociálisták

Kossuth Ferenc egy osztrák újságíró előtt rosszalta, hogy Ausztriában oly nagy animozitással viseltetnek Magyarországgal szemben, holott keresni kellene az utat, melyen a békés együttélés lehetséges volna. De különösen rosszalta a keresztény szociálisták magatartását. Ezek után a király elé terjesztett javaslatáról azt mondta, hogy annak az alapján a válságot minden baj nélkül meg lehet oldani.

Bécs huzza a válságot.

Bécsi illetékes politikai körökből szivárgott ki a hír, hogy Bécsben mesterségesen huzták a válságot. A válság elnyújtása által eredményeket gondolnak elérni. De sok befolyást gyakorolhat ez a delegációkra is, melyeket decemberben hívják össze. Arra is gondolnak, hogy egyelőre egy parlamenten kívüli kormányt neveznek ki, mely a Ház megnyitásakor parlamenten kívüli ideiglenes jellegűt hangsúlyozná és a parlament elnapolását vinné keresztül.

A keddi ülés.

A Ház keddi ülése korántsem lesz olyan csendes, mint a legutóbbi volt. A néppárt erősen készülődik a gyűlésre és nehezményeli a koalíció felbomlását. Ennél sokkalta jobban rosszalja azonban azt, hogy Justh Gyula nem mondott le az elnökségről, mint azt az alelnökök tették.

A jádvolgyi villamostelep és a város.

Gróf Korniss Károly ajánlata.

Gróf Korniss Károly, mint már többször említettük, a Jádvolgyön nagyszabású villamos központi telepet szándékozik építeni, amelynek üzeméhez a Jádatak vizerejét használná fel.

A keletkezendő vállalat engedményesei ajánlatot tettek Nagyvárad városának, hogy az egész város területén szükséges villamos áramot ezen teleptől szerezze be Nagyvárad városa; a villamosáramot 5 fillérért ajánlották kilowattóránként.

A dolog nagyon fontos és a városnak nagyon meg kell gondolnia, hogy elfogadja-e az ajánlatot s előnyös lesz-e az a városra.

Gróf Korniss Károly tegnap újabb beadványt intézett Nagyvárad városához, amelyben rámutat korábban beadott ajánlatának előnyös voltára s kéri, hogy ajánlatukat a városi tanács terjessze a törvényhatóság elé.

Az újabb beadványból közöljük a következő részt:

Bátorkodtunk elő szóval hangsúlyozni azt a tényt, hogy a városi villamostelep termelte kilowatt-óráknak az 1908-iki adatok alapján kiszámított tényleges szénköltsége jóval magasabb annál a szénköltségnél, amelyet a villamos mű igazgatósága megadott és amelyből a

gróf Korniss Károlyval kötendő szerződésben, az első négy millió kilowatt-óra évi fogyasztására megállapított egységárból eredő megtakarítások számítottak.

A szerződésben megállapított egységár 5 fillér; a villamosmű igazgatóságának hivatalos közlései szerint pedig az 1908-iki üzemi év számára várható, valamint az 1907-iki, elmult üzemi évben tényleg elért szénköltség 5:4 fill. volt, amelynek alapján négy millió kilowattóra évi szükséglet mellett a szénköltségnek megfelelő megtakarítás évi 16000 korona és a gépházák és gépi berendezésnek üzemi költségeiből, személyzeti és fűtési költségeiből, illetőleg ezeknek a vállalkozóra való áthárításából eredő évi megtakarítás Nagyvárad város üzemi kimutatásai szerint kerekén 50.000 kor., az összes évi megtakarítás tehát 66000 korona lett volna.

Az 1908. év folyamán tényleg megfigyelt és sokkal magasabb kilowattóránkénti szénköltségek igazolták már a szerződés bizottsági tárgyalásokkor részletesen kifejtett azt a nézetünket, hogy Nagyvárad város villamos műveinek igazgatósága által ténylegesnek megadott kilowattóránkénti szénköltség valósággal föltétlenül magasabb.

Ha tehát a folyó év tavaszán folytatott beható tanulmányok azt mutatták; hogy az egy üzemi év alatt kitermelt kerekén két és fél millió kilowattórányi teljesítmények megfelelő szénköltség kerekén 270000 kor. volt, a kilowattóránkénti szénköltség meghaladta a 9 (kilenc) fillért, a bizottsági tárgyalások alkalmával nyomós okokkal támogatta állításunk egyrészt beigazolást nyert; másrészt kitűnt azon tény, hogy jelenleg kilowattóránként 9 fillér szénköltséget véve, a gróf Korniss Károly felajánlotta áramszolgáltatási szerződésben megállapított 5 filléres egységár kilowattónként 4 fillérszerű megtakarítást, azaz két és fél millió kilowattóra termelés esetén évi 100000 korona és négy millió kilowattóra termelés esetén évi 160000 korona megtakarítást jelent a város villamos műveinek mérlegében.

E számok annyit jelentenek, hogy a szerződés megkötése esetén az elmult üzemi évhez

retem a másik anyámat... És beledugta arcát az asszony két kötőjébe.

Gálné bizony csak egyedül jött vissza. Az asszony nem akart fizetni, inkább odaadja a gyereket másnak. Még neki állott följb, hogy úgy smugy, milyen satnya, e maradt a fiu, bizonyára elfogják tőle az ételt.

A becsületes Gálné roppant haragra lobbant emiatt. Most már csak azért se vinné el a gyereket, — mondta, ha még egyszer annyit fizetnének érte.

Hazajött, de néhány napig még a gyerekek is csöndesebbek voltak a lármás udvaron. Mindig a Jóska gyerek volt az eszükbe, mindenről emlegették. Azt a kis kék rongyot is ő kötötte a bodzafára, azt mondta zászló, égszin selyem zászló, majd érte jönnek a kis anygok. Emitt meg egy kis halott verebet temetett el, fejfát is tűzött a sirja elébe s a kis hantott beduggatta buzavirággal, a mi a kert végében termett. Alkonyatkor leguggolt melléje s olyan szépen énekelt, hogy a többiek eltávozták a szájukat, úgy hallgatták.

Olyan képe volt neki, mint egy kis majomnak, de ha beszélt, csodálatos okosan ragyogtak a szemei. Erzel a nézésével uralkodott a többi vasgyuró fölött, akik emiatt nem merték bántani. Pedig bizony mindennap megverekedtek egymás között. Ez afféle vitézi tornajáték volt, ami nélkül aludni se tudtak volna jóízűen. Jelenleg épen a legkisebbet püfölték el, mert tetten érték, hogy a kis madár

sirját elrontotta. Valamennyi kiadta neki a fizetést.

Már a harmadik bét is eltelt. Kezdek bejelenni a régibe. Gálné is addig járta a javasasszonyokat, a míg a karja megint helyrejött. Miután dolgozni tudott, hát a sorsa is jobbra fordult. A gyermekek se voltak többé olyan maszatosak.

Egy estefelé történt, — beszélte Gálné. A kis rucákat usztatta meg az árokban. Örültek, pacskoltak azok a vízben, mert ép jó nagy záporosó esett. Hát a hogy fölnéz, csak alig tud hinni a szemének.

A sarokról jön vele szemközt a Jósi gyerek. A lélcipője a kezében, a másik a lábán, de abból is kikukucskált a nagy ujjá. Kalap nem volt a fején, kócos, vizes haja az arcába csapzott.

Eleje szaladt az asszony és felkapta az ölébe. — Hogy jöttél vissza lelkem kis bogaram? becézgette ezer kedveskedő szóval.

— A szomorú Isten megmutatta, merre lakik a másik anyám, — hajtogatta a gyermek mind sebesebben s a torró kis fejét odahajította az asszony vállára.

Nagyon beteg lett szegény. Már azt hittük, az Istenke csakugyan megmutatta neki az igazi utat, az igazi hazába, — de felgyógyult s a betegsége után valahogy csodálatos jó étvágya kezdett lenni. Már iskolába járt, a mikor mi elköltöztünk a faluból. Gálné nem engedte el többé magától.

Telt az idő. Hosszu a nap, de kurta egy év, észre se vesszük, milyen szépen elballagnak azok a feünk felett. Szívárvány — mint játszó szép örömeink épen úgy elmúlnak, mint keserves percünk, amelyek szétmorzsolni látszottak bennünket.

Szülfalumba vitt vissza utam. Bementem a templomba, idehaza az imádság is jobban esik. Itthon a régi padban, az ismerős szentképek előtt, amelyekre mindig misztikus félelemmel tekintünk, mint valankor régen, gyerekkorunkban.

Vasárnap volt, meleg juniusi reggel. A hársfák bódító illatot terjesztettek köröskörül, a kis házak előtti apró kertekben is virág nyílt, mindenütt virág. Parasztiányok jöttek ünneplőben, kezükben rozsmaring, levendula, boldogasszony levele. Mind ismeretlenek. De mégsem... Olykor mintha emlémben fölujult volna egy-egy régi arc, ismerős tekintet. Fölbug az orgona, száll az imádság fehér galambszárnyon. Csöngöttek. Meglepődve nézek az oltár felé! Egy ifju pap először misézik. Magas, halovány arcu, olyan, mint szent Antal... Föllep a szószékre és megsuklik a hangja, a mint ajka szóra nyílik: az Istenember megmutatta nekem az utat...

Az első padban ünneplőbe öltözve egy öreg parasztasszony zokogott. Gálné volt, megismertem. Talán örömeiben sirt. És egyszerre éreztem, hogy nekem is hullanak a könnyeim.

ÉRTESTÉS! Tisztelettel értesitem a m. t. helybeli és vidéki uri hölgyközönséget, miszerint sikerült egy párisi céget megnyernem **hogy kizárólag az én kalap üzletem részére köteles minden 2 hétben direkt Párisból a legújabb modelleket szállítani** és ezáltal abban a helyzetben vagyok, hogy a t. vevőimnek minden 2 hétben közvetlen a Párisi divattal szolgálhatni. Kalapalakításokat nem saját ízlésem szerint, hanem eredeti Párisi modellek után alakítok. Eredeti modellek nálam megtekinthetők.

Telefon 130.

Telefon 130.

Tisztelettel

Ujhelyi Róza

női kalap harisnya és ernokülönlegességi üzlete Nagyvárad, Rakóczi-ut. 3.

képest a gépházi, fűtési és személyzeti költségeknek a vállalkozóra való áthárításból évi 50.000 korona, tehát két és fél millió kilowattóra termelés esetén összesen évi 150.000 kor. négy millió kilowattóra termelés esetén, azaz két-három év múlva 210.000 kor. megtakarítás háramlott volna az áramszolgáltatási szerződés megkötéséből a város háztartására egy-egy üzemi évben.

A meghívott szakértők javaslatából eddig köztudomásra jutott eredmények feltevéseinket teljes mértékben igazolják, ha t. i. a telepen kilowatt óránként eddig elfogyasztott 425 kilogramnyi szénmennyiség a meghívott szakértő javaslatának figyelembe vétele következtében és az üzem megjavítása révén kereken 3 kilogrammra, azaz arra az értékre fognak súlyosodni, amelyet más kitűnően kezelt telepeknél elérni lehetett, a kilowatt-óránkénti szénköltség (22 koronás egységár mellett), 66 fillér volna.

Tekintettel a szénárak tolyton emelkedhető irányzatára, de már a mai szénárak alapján egész határozottan kijelöljük, hogy kifogástalan jó üzemű művek szénfogyasztását alapul véve, kilowattóránként legalább is 6 filléres egységgel kell Nagyvárad város gőzüzemű művének szénköltségét számítanunk.

Nagyvárad város közönsége tehát teljes megnyugvással kötheti meg a gróf Korniss Károlyal bizottságilag megállapított szövegű szerződést, mert ebből a városra tetemes előnyök származnak.

Az áruló pólya.

Tegnap számunkban megírtuk, hogy Nagyváradon a Köröspartján a Szt. János-utcánál egy cipész inas egy csecsemő hulláját fogta ki a zavaros megáradt folyóból. A rendőrség a hulla kifogása után azt állapította meg, hogy a csecsemőt nem Nagyváradon dobták a Körösbe, hanem valahol Csucsra körül. A nyomozást ezen az alapon tényleg meg is kezdte a rendőrség, azonban eredménytelenül.

A nyomozás vezetésével Dienes Sándor nyomozó rendőrt bízták meg, aki a vidéki nyomozás helyett Nagyváradon kereste a gyermek anyját. A csecsemő pólyát magához véve Dienes, első sorban is a bábaképezdebe ment, ahol a tanítványoktól, valamint betegektől az után tudakozódott, hogy nem látták-e a magával hozott pólya ruhákat valakinél. A ruhákat minden növevény megnézte és egy Kis Pálné nevű ismerősnek is találta azokat. Egy beteg Moldován Ferencné pedig meg is nevezte, hogy a ruhákat Marok Eszter leányzó csecsemőjén látta.

A detektív ezután kinyomozta, hogy Marok Eszter Dávidovits Bernát Kostuth Lajos-úcai cukrászdájában volt mint cseléd alkalmazva. A detektív vallatásra is fogta a cselédet, aki előbb tagadott mindent. A rendőrségen azonban elmondta, hogy ő a bábaképezdeből Vasandra akart utazni szüleihez. Vasárnap este ki is ment a pályaudvarra, akkor már a vonat elment s Marok Eszter a hétfői vonatot a pályaudvaron akarta bevárni.

Vasárnap este várakozás közben a kis csecsemő az ő karja között meghalt. A hulláról nem mert senkinek se jelentést tenni, hanem azt magánál tartva hétfőn a városba jött. Hétfő reggel amint a Bémer-téren haladt el, azt hátrázta el, hogy a hullát a Körösbe dobja. Le is ment a lejárónál és a hullát a Kishid miatt a Körösbe dobta.

Az elvetemült Marok Eszternek e kitalált meséjét azonban megcáfolják a körülmények és az orvosrendőri boncolás, mely kétségtelenül

megállapította, hogy a csecsemő nem természetes halállal mult ki, hanem a vízben fulladt meg.

De különben ellentétben van Marok Eszter vallomása a gazdája előtt tett vallomásával is, Dávidovits Bernát ugyanis hétfőn reggel, amikor Marok Eszter hozzá visszament, azt kérdezte tőle, hogy hova tette a gyermeket, mire azt a választ kapta, hogy a kis gyermeket Vasadra vitte a szüleihez.

Marok Esztert letartóztatták s ellene megindították az eljárást.

UJDONSÁGOK.

Előfizetési felhívás.

Válságos időkben élünk ismét. Nem kerestük, a helyzet hozta magával. De ha benne vagyunk, meg kell állanunk a helyünket s keresnünk kell a súlyos helyzetből való kibontakozást.

Erős meggyőződés, következetesség, az utak és eszközök higgadt megválasztása nélkül lehetetlenség a kibonyolítás. Mindezeket pedig csak az választhatja ki helyesen, akinek szilárd alapul szolgál a magyar nemzet fejlődéséhez való bizalom.

Fejődnünk, erősödnünk csak azon az uton lehet, a melyet ezer év hagyományai jelöltek ki s a melyet két szóval jelölhetünk meg: keresztény Magyarország.

Ez a zászló a mi lobogónk, ez alatt küzdünk, a győzelem rendületlen reményével.

Küzdelmünkhöz kérjük tovább is a közönség fokozott támogatását. Lapunk pártolása, lapunk terjesztése, azoknak az eszméknek a propagálása, melyeket büszkén hirdetünk.

Kérjük az új negyedév elején új előfizetők toborzását — s a régi hátralékok beülésését. Ha valamit, akkor a sajtót első sorban kell tettekkkel támogatni.

Lapunk előfizetési árai a következők:

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 . . .

Helyben házhoz hordva:

Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 . . .

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 24 kor.
Negyed évre 6 . . .

A „TISZÁNTÚL” szerkesztősége és kiadóhivatala.

* **A király nevenapja.** Hétfőn Assisi Szt. Ferenc napján tartja apostoli királyunk nevenapját. Ez alkalommal a nagyváradai I. sz. székesegyházban d. e. 9 órakor hálaadó istentisztelet lesz, melyre a hatóságok is hivatalosak. Hívás nélkül is készséggel imádkozik e napon e hazának minden fia azért, aki a Szózat költője szerint a legelső magyar ember s akinek

a kormányzás óriási nehézségei közt oly nagy szüksége van isteni kegyelemre, és áldásra, hogy nagy boldogságra vezesse két nagy birodalmának népeit.

* A Szent Ferenc rend jubileuma.

A tegnapi nappal kezdődőleg ünnepli a Szent Ferenc rend tennállásának 700 éves jubileumát. Nálunk Magyarországon, ahol a megalapítás után félszázaddal már elterjedt a rend, annyira megszeretete a nép Szt. Ferenc fiát, hogy barátoknak nevezte el. Házról-házra, községről-községre vándorolva, gyalog, mezitláb, földetlen fővel hirdették a keresztény vallás tanait, térítettek a pogány kunokat, tanították a népet ápolták a tudományt, irták a kódexeket, haragok idején lelkesítették a népet s együtt ontották véréket a hazáért. Állig van rend Magyarországon, mely vallásosság, hazafiság, nemzeti irodalom szolgálatában többet tett volna, mint ő. Méltán ünnepe az ő jubileumuk az egész magyar hazának.

* Lelki gyakorlatok az Orsolya zárdában.

A nagyváradai Orsolya zárdában hoinap három napos szent gyakorlat kezdődik, melyet Jámber László Jézustársasági atya vezet. Hétfőn délután 3 órakor lesz az első elmélkedés Kedden, Szerdán és Csütörtökön fél 9, egynegyed 11 és 3 órakor lesz egy-egy elmélkedés. Csütörtökön délután gyónás, Pénteken reggel az áldozással véget ér a szent gyakorlat, melyen részt vehetnek a hölgyek is, különösen a zárdának volt növendékei és tanítványai.

* **Zichy Nándor jubileuma.** A magyar katolikus mozgalomnak lánglelkű vezére Zichy Nándor gróf tárnokmester, aranygyapjas vitéz néhány hét múlva eléri a patrarkák korát, nyolcvan éves lesz. Ez alkalomból a Kath. szövetség országos jubileumi ünnepséget rendez. Egyes testületek már eljuttatták gratulációjukat az érdemekben megőszült zászlósurhoz. Így a nagyváradai esperesi kerület papsága a héten tartott gyűléséből táviratban köszöntötte a nemes gróft, ki tegnap meleg hangu sürgönyben köszönte meg az üdvözlést.

* A vasutas nap eredménye.

Szeptember 30-án és október 1-én Glaci Antal főispán védnöksége alatt, Butyka Lajosné és Szentlélek Kálmánné urasszonyok vezetésével mellett gyűjtést rendeztek Nagyváradon, a vasutas árvák javára. A gyűjtésről felkért hölgyek buzgalmanak köszönhető a gyűjtés fényes eredménye, mely 245642 koronában állapított meg. Különös elismerés érdemi Butyka Lajosné és Szentlélek Kálmánné urasszonyokat, kik fáradságtalanul buzgózkodtak a szép cél érdekében. Az urnáknál különösen Középesy Pirike, Bagossy Olga, Váradi Stefike, Kakas Mimike, Molnár Jerne, Rónai Margitka, Kolozsváry Margitka, Nagy Margit, Püroff Margi, Vértessy Mariska, Krupinszky Irénke fáradoztak. A gyűjtés eredménye a következő: Butyka Lajosné, Szentlélek Kálmánné 642 kor., Bagossy Olga, Középesy Piri 614240 kor., Schuch századosné, Orley Sárka, Farkas nővérek 132 kor., 92 fill., öz. br. Gericz Félixné 8675 kor., Vértessy Mariska 7784 kor., Kolozsváry Margit 7919 kor., színésznők gyűjtése 12049 kor., Bagossy Béláné 7156 kor., Rónay Margit 6381

Hölgyek figyelmébe!

Őszi és téli ujdonságok párisi és bécsi különlegességek nagy halmazai állanak a t. hölgyközönség rendelkezésére.

BERGER PAULA

női kalap termében.

Nagyvárad, Bémer-tér. Molnár cukrász
mellett.

kor., Rác Nusi 8372 kor., Palkovics Gabriella, Berkovits Mária 2247 kor., Haber Adolfné, Nagy Margit 3618 kor., Rómay Olga 3218 kor., Kakas Mimi 3716 kor., Pitrofi Margit 3791 kor., Krupinszky Irén 3419 kor., Molnár Jerne 1243 kor., Bócz nővérek 2648 kor., Bócz Irma, Kiss Rózsika 3190 kor., Fekete Paula 1439 kor., Volcz Aranya 1847 kor., Kolozsvári Sárka 2447 kor., Igaz Margit 2457 kor., Kolozsvári Sándorné 6261 kor., Vértessy Andorné 5039 kor., Orsolya szüzek zárdája 3593 kor., Pap Jánosné 3015 kor., Főgimnázium 2021 kor., összesen: 245642 kor.

* **A Nyugat matinéja.** Az a modern magyar írói tábor, mely a Nyugat irodalmi és kritikai szemle körül csoportosul 1909. okt. hó 3 án. vasárnap délelőtt 11 órakor a Fekete Sas nagy dísztermében irodalmi matinét rendez. A matiné programja: Ignóty: Megnyitó beszéd. Kaffka Margit; Novella. Juhász Gyula: Versek Dr. Hatvany Lajos: Magyar irodalom a külföld előtt Lengyel Menyhért: Részlet egy új drámájából. Ady Endre: Versek. Fentartott helyek: Az első 5 sorjáspáholy ülés 4 K. A többi sorban 2 K. Erkelly 1 K. Deák-jegy 50 f.

* **A legújabb szekularizációs kudarcok.** Pozsony vármegye törvényhatósági bizottsági legutóbb tartott közgyűlésében tárgyalta Hajdúvármegye szekularizációs átiratát. A közgyűlés az átiratot irattárba tette a következő megokolással: Eltekintve attól, hogy az átiratban fölhozottak minden törvényes jogalapot nélkülöznek s ennél fogva azokat a közgyűlés a maga részéről helytállóknak el nem fogadhatja — az ügy fészeszetését minden irányban károsnak és veszedelmesnek ítéli s így annak tárgyalását mellőzi. Hasonlóképen ad akta került az átirat Szeged város közgyűlésében is.

* **Tanítóválasztás az ipariskolához.** Nagyvárad város iparoktatási bizottsága tegnap délután ülést tartott Lukács Ödön tanácsnok elnöke alatt, amelyen jelen voltak: dr. Vucskics Gyula, Stark Gyula, Szűcs Izsó, Weisz Károly, Cser János, dr. Mártony Marcel, Czeglédy Jereimás, Andriška Károly, Buday Alajos, Gábel Jakab, Tztarill János jegyző. Elnök bejelentette, hogy a múlt ülésen 3 tanító állása azért nem lett betöltve, mert még nem tudta a bizottság, hogy a külvárosi állami iskolánál lehet-e az ipariskolai előadást tartani. A tanfelügyelővel azonban megállapodtak s így most már a külvárosi állami iskolában 3 osztályt állítanak fel. A három osztály vezetésére Simai Lajos, Krissán Gábor és Varga Dezső tanítókat választották be. Az ülésnek több tárgya nem volt.

* **Diszes temetés.** Tegnap délután 4 órakor kísérték örök nyugovóra helyére Kelepecz Amália porhüvelyeit. A Kálvária-utcai gyászháznál nagyszámu s előkei közönség vett részt. A gyászszertartást Imrik S. Zoltán plebános végezte szédlettel. A beszentelés után megindult a gyászmenet, amelyet hosszú kocsisor követett az olaszii temetőbe. A diszes temetést Weiszlovits Adolf és fia cég rendezte.

* **Megszűnt járvány.** Annak idején megirtuk, hogy *Beznye* községben a vérhas erősen szedi áldozatait s hogy a betegség megakadályozása végett a községbe külön járványorvost rendeltek ki. A járvány orvos ifj. dr. Wallner Ödön minden igyekezetét megfeszítve végre meg tudta fékezni a betegség továbbterjedését. E buzgalmának azonban drágán adta meg az árát a fiatal orvos. Mint értesülünk ifj. dr. Wallner Ödön Beznyéről a betegségtől megfertőzve tért haza és most betegen fekszik.

* **Névváltoztatás.** Berger Emánuel nagyváradlakos vezetéknevét »Berkes« re változtatta.

x **Telefon 897.** Az őszi időny közeledtével van szerencsénk a n. é. vevőközönség b. figyelmét felhívni ujonnan berendezett és megnagyobbított üzletünkre, melyben berlini és párisi divat tudósítások alapján úgy a női felöltőknél, mint a szövet és fehérmű osztálynál a legszebb és legfinomabb árúk vannak raktáron. Mérték után megrendeléseket jutányosan eszközölünk. Tisztelettel Klein Géza és Ödön Nagyvárad Rákóczi-ut. 2.

x **Papi ruhák.** Tisztelettel értesítem a főtisztelendő papságot és a nagyérdemű közönséget, hogy az őszi és téli időnyre megérkeztek finom fekete és színes szövetek. Különösen nagy raktártartok reverenda és papi öltönyökre való szövetekből. Szent János utca 32. sz. saját ház. *Vajnovszki Károly.*

IRODALOM.

Erzsébet királyné kíséretében.

Irta: *Sztáray* Irma grófnő. Budapest, a Szent István Társulat kiadása, 1909. Ára fürtve 5 korona, pergament kötésben 6 korona.

Áldott emlékü Erzsébet királynéék utolsó éveinek történetét mondja el *Sztáray* Irma grófnőnek most megjelent szép könyve. A grófnő utjain kíséretje, majd udvarhölgye volt a királynénak: a szeretet, a ragaszkodás és rajongás fűzte őt hozzá; lépteit nem az udvari méltóság figyelmes köeleltség-tudásával, hanem a királynéjéért élő-haló s benne nemcsak a királyné, hanem a finom lelkü, nagy értelmi tehetségekkel és jóssággal egyaránt megáldott asszonyt tisztelő magyar nőnek lelkesedésével kísérte s róla szóló könyvét is ezzel a rajongással, szeretettel és lelkesedéssel írta meg.

Tulajdonképen utirajok gyűjteménye volna ez a könyv. Az együtt megtett utaknak krónikája. Leír azonban egy ezeknél a mappán is kijelölhető utaknál sokkal érdekesebb, sokkal több szépséggel kecsegtető utat is, azt, amelyen az író nő mind beljebb hatolt a királyné bizalmába s a melyen egyre teljesebb pompában tárultak fel előtte a nagy léleknek vonzó szépségei, megható kes-rúségei s tragikus örvényei.

A hosszabb-rövidebb utaknak folyton bizalmasabb váló együttlétein egyre markansabban válnak ki *Sztáray* Irma grófnő a elbeszélése által most a világ előtt dísz emlékü királynének szellemi képének körvonalai, nem találunk ezekben a körvonalakban olyan vonásokat, amelyek disharmonizálnának róla eddig alkotott képzetünkkel. A magyar nemzetnek Erzsébet királynéről formált képét csak megerősíti, s némely tekintetben teljesebbé, melegebbé, szívebbé, szelvényebbé teszi ez a könyv.

Családjához, alattvalóhoz, a magyar nemzetéhez, s környezetéhez való kapcsolatára nézve egyaránt igen határozottan jellemzi ez a könyv Erzsébet királynét. Képének alaphangulatát, a fia tragikus vége által örökre szerencsétlenné, egész életének reményeiben megcsalakoztató tett édes anyának vigasztalhatatlansága adja meg. Bánatára, lelke háborgásaira, telán a sors ellen való elkeseredésére keres enyhülést utjában. elzárkózottságaiban, az irodalom főképpen pedig a természet szépségeiben. Bánata, lelke háborgásai nem hagyják pihenni; nem engedik egy-egy helyen tovább maradni az új benyomások első hatásának elmúltánál, mert bármint hatalmas is a természet, bármint gyönyörűségeket tud nyújtani az emberi elme találékonysága, a gyökerében kikezdett lélek szenvedéseit ennek a világnak minden bámulatossága és szépsége is csak ideig-óráig enyhítheti. Képének erre a szomorú alapszínére nagy jellemző ügyességgel rajzolja rá *Sztáray* Irma a királynő többi lelvi tulajdonságait. Leírásában egymásután feltűnnek a hűséges feleségnek, a jó édesanyának, a magyar nemzetet nagyon szerető királynőnek, a vele érintkező lelkében lelkesedést és rajongó szeretetet ébresztő urnőnek képe. Nem fontos-kdó jellemzéseket ad; a memorie-írónak köny-

nyed tollával rajzolja meg hősnőjének alakját. Ez a játszi könnyedség csak az utolsó részben, a szomorú szépnék leírásánál változik meg, hogy helyet adjon a tárgyhoz illő drámai erőnek.

Az a lelkes szeretet és ragaszkodás, melylyel a magyar nemzet Erzsébet királynénak minden lépését kísérte, s mely emléket ma is körül veszi, élesztést és tápot nyer *Sztáray* Irma grófnő szép könyvében. Nem igen képelek szobrot vagy bármint emlékművet, mely a boldogult királyné alakját szívünkhez-lelkünkhez közelebb hozható ennél a meleg szeretettől vezetett tollal írt könyvvel.

Erzsébet királynénak nemcsak az által emelt szép emléket hűséges udvarhölgye, hogy feljegyezte, ami szépre-jóra emlékezett róla, hanem arátal is és tőképen arátal, hogy mindent úgy jegyezte fel, amint e könyvben olvasunk Adiról így írnak, akit így szerettek, akihöz így ragaszkodtak, annak csakugyan kivételesenek, a hétköznapiakon felülállónak, tiszteletre, ragaszkodásra, lelkesedésre kiválóan érdemesnek kellett lenni.

Erről a felejthetetlen nagyszonyról szóló emlékiratnak a köntöse is méltó értékes tartalmához: a könyv kiállításában a legfinomultabb izlés s a legnemesebb egyszerűség oly művésziessen van összhangba hozva, hogy a legcsiszoltabb esztetikai érzékét is kielégíti.

A könyv külső díszítése, a belső illusztrációk, a keretrajz, a betűk, a papiros mind mind csak emelik, fokozzák a tartalom nyújtotta élvezetet s megérelelik elismerésünket a nyomda iránt, melynek műhelyéből kikerült. *Sztáray* grófnő könyve nemesak mint irodalmi alkotás kiváló brcsü, hanem a modern nyomdaiparnak is elsőrendű terméke.

A Katholikus Hitterjesztés Lapjai

8. fürtetje a következő érdekes tartalommal jelent meg;

Tartalom. Ft. Aroud Cyprian hitbirtető levele a Kath. hatterjesztés Lapjai szerkesztőjéhez. — A katholicismus Törökországban. (Folytatás) — Apostolkodás Japánban. — A szt. Ferencrendi missiók ismertetése. (Folyt.) — Missiói tudósítások: Európa. Mirow Mihály bolgár kath. érsek levele. — Afrika. Gyakori sz. áldozás Madagaszkárban. — Kegyes adományok.

Képek. Törökország. Eski-Seir: Erthugrul siremléke. — Eski-Seir: Kara-Kecsi törzsarándoklata. — Eski-Seir: Hid a Pursak folyón. — Eski-Seir vásártere. — Japán: Osakai iskolás gyermekek. — Madagaszkár: Hitoktatás. — Madagaszkár: Előkei keresztény nő. — Bulgária: Mirow Mihály kath. bolgár érsek.

A Katholikus Szemle októberi fürtetje a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: *Hajós Szaniszló*: A modern ember Isten nyomain. *Bernhard* Zsigmond S. I. A Szent Ferenc-rend keletkezése *Pámer* László S. I. A remete-élet. *Jablonsky* Gábor S. I. Jézus társaságának első érinkezésai Magyarországgal. *Radványi* Trófi: A szinpad. *Patyi* Gyula; Kisértésben. *Sik* Sándor: Dal a tornyos házról Folyóiratok szemléje. *Zoltán* Vilmos: Sully. Prúdhommert költeményeiből. Könyvismertetések és bírálatok.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap d. u. Ne hagy magad Schlézingert; este: Nebántsvirág.
Hétfő: B. ba.
Kedd: Rang és mód.
Szerda: Hunyadi László.
Csütörtök: Utazás az özvegység telé.
Péntek: Hoffmann meséi.
Szombat: János vitéz.
Vasárnap délután. Gyurkovits leányok.
Este: A színészvér (új operett).

TANÜGY.

△ **Beiratások a pincérszakiskolában.** A pincérszakiskola beiratásai f. évi okt. hó 4-től 6 ig eszközöltek az ipariskola helyiségében a rendes hivatalos órák idején naponta 11-től 12 ig és d. u. 4-6 ig. Felhívom azon szállodás, kávé, stb. főnök urakat, kiknek tanköteles alkalmazottjaik vannak, hogy azokat a mondott időben okvetlenül beirassák, mert a tanítás okt. 8 án d. u. 3 órakor veszi kezdetét. Nagyvárad, okt. 2. Szűts László, iparisk. igazgató.

EGYESÜLETEK.

*) **Az állatvédő egyesület közgyűlése.** Az állatvédő egyesület dr. Thury László elnöke alatt tegnap tartotta közgyűlését. Az előkelő tagok között ott láttuk: dr. Tóth Mihályt, özv. Szemely Kálmánt, Farkas Etelkát, Novotny S. Alfonz, Kovács János, Des Escherolles K. Gilbert, Kovács János titkár stb. Dr. Tóth Mihály ügyvezető alelnök számolt be évi jelentésében az eddig elért eredményekről s egyuttal körvonalozta a további teendőket. Nevezetesen, hogy 1. alakítsák a tanulóifjúság között madárvédő ligát, hol a gyermekek ünnepélyes fogadalmat tesznek a madár védelmére. — 2. Küld az országos liga állatvédő naptárt 10 fillérért. és terjessze a tanyák között 3. Alkalmos helyeken, hol a madarak nincsenek veszélynek kitéve, művészek helyeztessenek el a közönség nagyobb érdeklődése keltéséért, mert a tagok száma ez ideig nagyon kevés, csak 156. Szóba került, hogy a ki az állatvédelemben feltűnőbb eredményeket ér el. jutalomban részesüljön, stb. melylyel lehetne fokozni az érdeklődést. *Novotny S. Alfonz* javasolta, hogy az állatvédelem tárgyában az összes iskolák igazgatói kerestessenek meg a tanuló ifjúságot illetőleg. A számadások felülvizsgálására két tag kiküldetett és a költségvetést elfogadták.

ÁVIRATOK.

Thaly Kálmán végrendelete.

Budapest, okt. 2. Thaly Kálmán végrendeletét felbontották, amelyben az elhunyt képviselő 50.000 koronát hagyományozott a Történelmi társaságnak. Ez alapítvány kamataiból azok az írók jutalmazandók, akik az ország függetlenségének történetét tanulmányozzák és írják meg 1552-től napjainkig.

Vasuti katasztrófa.

Róma, október 2. Reveradó mellett egy személyvonat összeütközött egy tehervonattal. Az összeütközés oly heves volt, hogy annak következtében 20 ember életét veszítette.

MULATSÁG.

A legényegylet szüreti mulatsága. Ma este tartja a legényegylet szüreti mulatságát Teleky-utca 13. számú helyiségében. Az estét csinos program vezet be. 1. Az együleti lérfidalaráda énekel magyar népdalegyveleget Huszár László karmester vezetésével. 2. Egy igen érdekes zenei mozaikot fog bemutatni Szilágyi Béla postatiszt. 3. Az egyület női énekkara fog előadni egy szép karéneket Huszár László karmester zongorakíséretével. 4. Az egy-

let javára árusítani fognak szőlőt a megjelent kedves vendégek között arra főlkért ügyes lánykák és buzgó együleti tagok. Belépődíj 1 korona. Felülfizetést köszönettel fogad s hirtálpilag nyilvánosan nyugtázza az egyesület. Kezdeté este 8 órakor. A legényegylet jóakaróit és eddigi saives támogatóit ezuton hívja meg az egyület igazgatója,

Tűzoltó bál Vaskóhn. A »Vaskóhi és Baresti Önkéntes Tűzoltótestület« 1909. október hó 10 én, a Guttman-féle vendéglő összes helyiségeiben, a tűzoltó felszerelések beszerzésére zártkörű táncvigalmat rendez. Belépti díj: Személyenként 1 kor. 50 fillér. Család-jegy (3 személyre) 3 korona. — Kezdeté este 8 órakor.

ZENE.

Az idei hangverseny évad. A zene-pártolók ez idei hat hangversenye igazi, városunk számára eseménynek tekinthető zenei ünnepnap lesz. A hangversenyek szereplői és azok műsora nagyon sok megfontolással úgy lesz összeállítva, hogy azokban ne csak a zeneértők, hanem minden intelligens ember gyönyörködhessek. Az első két hangverseny a magyar művészeké. Mindenki tudja, hogy pl. *Földessy Arnold* a budapesti Operaház hangverseny-mestere vetekedik a világ legnagyobb gondolkásaival. Vagy nem volna súlyos tapintatlanság külföldi hártá-művészt szerződtetni, — a midőn beyreuthi Wagner-előadásokra Budapestről viszik Mooshammer Románt hártáznit? Szendy Árpád nem csak mint kiváló tanár, hanem mint jeles előadó művész is büszkesége az ország első zeneakadémiajának. *Ambrus Zoltán* ismert és kedvelt, *Hajdu Marcell* pedig megegyként feltűnt új csillaga a budapesti operának.

Az idegen művészek részben már közis mert neveik részben meglepetésképen fognak elragadni művészetükkel. *Juan Manen* neve alatt rövid idő múlva a világ a nagy hegedűst fogja érteni.

Culp Juliát, a nagy dalénekesnőt egészen főlöskéges bemutatni, ugyszintén *Dolmányi Ernőt*, *Stefánai Imre* mesterét: *Backhaus Vilmos* szintén songora művész, aki a legnagyobbak elől veszélyeztetni az elsőseget.

Nagy szenzáció lesz, amelyről sokáig fognak beszélni, a *Francilló Kaufmann* hangversenye a bécsi operaház ragyogó tehetségű és hangú énekesnője.

Hosszas volna minden szereplőről csak egy-egy megjegyzést is írni, még csak annyit jelzünk, hogy a hangversenyek két legnagyobb diadalát, a berlini »Orosz trió« és a bécsi »Ton Künstler Orchestra« fogják aratni.

A hangversenyekre még néhány napig lehet bérlelni *Vidor Manó* könyvkereskedésében. Bérletjegyek ára a hat hangversenyre 40.—, 25.— és 18 korona.

Igazságszolgáltatás.

Elítélt cigányok.

Tegnap d. e. 9 órakor folytatta a kir. törvényszék mint esküdttörbíróság a nagyszalontai cigányok bűnügyét, kik *Czakó Vendel* gazdálkodót, kivel haragos viszonyban éltek, f. év április 17-én agyonüölték.

Tegnap a kérdések szövegezésére került a sor, miután *Kovács Katalin* felmentette a törvényszék, a négy vádlóra vonatkozólag a vád képviselője, egy-egy fő kérdést, a védők pedig több mellékérdést állapítottak meg.

Ezután *Szolnok Jenő* dr. ügyész megérdemelt szigorúsággal vádolja az emberi életet kioltó cigányokat és kéri az esküdteket, hogy

az általa felállított kérdésekre igennel feleljenek.

A vádbeszéd elhangzása után a védők *Vészi József*, *Dus László*, *Mendelényi Béla* és *Völgyi Gábor* igyekeztek védenekik ártatlanságát bizonyítani. Az elnöki resumé után, melyet *Korn Lajos* tartott, az esküdtek hosszú tanácskozás után verdikjűkben mind a négy vádlóra vonatkozólag a főkérdésre igennel feleltek, miáltal a vádlottakat bűnösöknek mondták ki.

A törvényszék ez alapon a következő ítéletet hozta: *Hendre Flórá*t és *Hendre Vaszlit* két-két évi *Oláh Gábor*t három évi, *Hendre Jánost* pedig egy hónapi fegyhárra ítélte. A védők a tárgyalás során többrendbeli semmisségi panasszal éltek, mit a törvényszék mint esküdttörbíróság tudomásul vett.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, október 2.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.97
Buza ápr.	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909	7.88
Tengeri jul.	8.06
Tengeri májusra 1910.	7.24

Értékdőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Osztrák hitelbank részvény	634.—
Osztrák magyar államvasúti részvény	736.75
Leszámitoló bank	482.—
Rimamurányi	572.—
Osztrák-m. államvasúti részv.	697.50
Közuti vasut	552.—
Városi villamos vasut	269.—

Hivatalos árfolyamok

A budapesti áru- és értékdőzsde 1909. okt. 2.

Magyar arany járadék 4 száz.	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	93.25
Magyar koronajáradék	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	240.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	96.50
Osztrák járadék papírban	186.—
Osztrák járadék ezüstben	145.—
Osztrák járadék aranyban	97.25
Osztrák korona járadék	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	197.50
Magyar hitelbank-részvény	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	730.—
Magyar hitelrészvény	748.—
London vista	631.50
Páris vista	689.50
20 frankos (Napoleonder)	19.02
Német birodalmi márka	117.56
20 márkas arany	23.51
Magyar nyerevény sorsjegy kölesön	33.95
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	30.40

A szorhosszúvárt írás.

Dr. VUOSKIOS GYULA.

Apró hirdetések

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűből 8 fillér
A legkisebb hirdetés 40 fillér

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban: Szilágyi
Dezső-utca 5. sz. alatt. Telefon szám 263.

Kepes Elek

orvosi kötszerész és kezelő, Nagyváradi, Sas-szálkai (Passage). Készíték saját műhelyemben a legkomplikáltabb sérvekre kiálló sérvkötőket továbbá baskótöket, gummi harisnyákat, egyes tartókat, betegápolási cikkeket és minden e szakmába vágó munkáit a legjutányosabb árban, jótállás mellett. — Szarvasbőr-lepedőket és vánkókat, valamint mindenemű másféle szarvasbőr-munkákat is készítek a legjobb kivitelben.

Petheő Zsigmond

Nagyváradi, Uri-utca 29. Elvállal mindennemű olaj- és mosható (vázáló) festést épület és bútormunkát, homlokzatok, fűdőszobák, konyhák stb. zománczát, valamint mindennemű ércfényező munkát, úgy mint fűdőkádkak, mosdók, esillárok, vasbutorok (égetett) hevitett készítését. — Telefon 875.

MOSKOVITS

anatómiai cipők a legjobbak.

Okleveles tanítónő

órákat ad iskolai tanár-gyakból elemi vagy polgári iskolás leányoknak. Ugy szintén elvállal zongora vagy hegedű órákat is saját lakásán vagy házhoz járva. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Legszebb

kivitelű nyomtatványokat a Szent László-nyomda készít. Nagyváradi, Szilágyi Dezső-utca.

Elegáns

utcai szoba előszobával november 1-re bútor nélkül kiadó csakis uraknak. Cim a kiadóban.

Fodrászterem.

Figyelmes kiszolgálás, polgári árak, havi és jegybérlet. Orenstein Izidor Szacsvai-utca 24.

Figyelem!!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy kert-helyiségem megnyitott. Jónas Péter vendéglős Nagyváradi-utca 24. pályaudvar.

Ka czil és Széles

műbutor asztalosok Körös-utca 9. Jutányos árban készítenek háló és ebédlő szoba berendezéseket.

Szives

figyelmébe ajánljuk vegyi tisztító és rubafestő intézetünket öltönyök, női ruhák, selyem blousok, batist ruhák, függönyök stb. tőkéletes és gyors tisztítására vagy festésére. Gyász esetben ruhák soronkívül festenek feketére. A tisztított ruhák kívánatra kijavítatnak. Vargó és Nagy műfészeti és vegyszeti mosóintézete Nagyváradi, Szent János-utca 48. Üzlet: Fekete Sas épület, Passage 26-b. Gyűjtő telepek: Teleki-utca 24. sz. a. Hönig Albert, Színház-utca 4. sz. a. Székely Imre.

Kávémérés.

Van szerencsém a nagy érdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Kossuth-utca 8 szám alatt kávé mézést nyitottam. Naponta friss uradalmi tej és tejtermékek. Kis kávé 7 kr., nagy kávé 9 kr. Helybeli és vidéki lapok

Fudally Balint

készít papi, katonai, diszmagyar, sport és mindennemű urali divat ruhákat. Lakása Sal Ferenc-utca 14. a.

Weisz Izsó

bádogos és vízvezeték berendező, elvállal új munkát és javításokat. Kolozsvári-utca 17.

ROPS

biztonsági gyorsfőző. Tűzveszély kizárva.

Ha felborul, elalszik. — Szesz ki nem folyhat.

Szesz fogyasztásban igen takarékos.

Kapható minden jobb vasáru és háztartási cikkeket árusító üzletekben.

Ha valahol nem kapható, sziveskedjék hozzánk fordulni.

Képes prospectus ingyen és bérmentve.

ROPS Fémáru Részv. Társ.

BUDAPEST, V., Külső Váci-ut 74—52.

Helybeli elárusító:

Tarsoly és Risztó.

Halló! Kérem a 882. számot! t. i.

Frenkel Ignác

asztalos

Kert-utca 16. szám alatti butorraktárát, hol minden szoba- és konyha-butor raktáron van. Vesz és ad kevésbé használt butorokat. Butor tisztítást és szakszerű javításokat a legolcsóbban végez. Butorzükségletünk beszerzése előtt saját érdekünkben ne mulasszuk el a tenni céget felkeresni.

A Nagyváradi Hitelbank Részvény-társaság

Üzlet helyiségét

1909. május hó 5-én a Szent László-tér és Zöldfa-utca sarkán levő Deutsch K. I.-féle ház emeleti helyiségébe helyezte át.

Bejárat a Zöldfa-utcai részen.

Vas és rézbutorok

Rézdiszes vaságyak, gyermek ágyak, mosdóasztalok, sodrony ágy-betétek a legszebb kivitelben, — helyszűke miatt a legolcsóbb árban kaphatók

Kohn Adolf

vaskereskedőnél

Nagyváradi, Kossuth-utca 10.

Magyar és porosz fűtőszének.

Légszesz- szobafűtéshez.
kokszt - -

Kovácsszén és faszén

bármely mennyiségben házhoz szállítva is, legolcsóbban beszerezhető

Kálló István

műszaki irodájában. Ór-utca 6. Pável-utca 27. Telefon 858.

A Biharmegyei

Takarék pénztár

zálogháza

e hó folyamán

árverést tart.

Kéretnek a felek zálogjegyveik rendezésére.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.

Nagyváradi, Teleky-utca 10 szám.

Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

Betétek után tiszta

5%

kamatot fizet.

Biró László

férfi és női divat szabó.

Párizs-utca 2. sz. Saját ház.

A nagyváradi tisztviselő fogyasztási szövetkezeté szabója.

Telefon 832.

Telefon 111

Biró István

cipész mestsr

Nagyváradi, Nagyteleky-utca 38. sz.

Készít mérték után urali és női cipőket, kifogástalan szabásukat. És egyéves önkéntes uraknak minden fegyvernemhez cipőt, csizmát előírás szerint legjutányosabban. —

Olcsó árak!

Pontos munka!

HERKULES MOTOR VALLALAT
BUDAPEST V. VÁCI-UT 30.

ELISMERT, LEHIRESEBB
CSÉPLŐKÉSZLETEK
TELJES JÓTÁLASSAL
ÜZEMBEN
BÁRMIKOR
MEGTEKINT
HETŐK.

ELSŐRENŐ
SZIVÓGÁZTELEPEK
ÜZEMKÖLTSÉG.
LŐERŐ ÓRÁNKINT
KB. 1½-2 FILLÉR
ÜZEMZAVAROK KIZÁRVA.
ÁRJEGYZÉK INGYEN.

**MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLATOS
GYÓGYEREDMÉNYEKA**

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ-

*zel gyomor, oese-hólyag és
bélbántalmaknál oala-
mint asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.*

Kapitány **Wurst József** füszer-
csen egy- és ásványvíz kereskedő
éhen N Váradi, Rákóczi-ut 7 sz.

SZABÓ JÁNOS

uri divat szabó és egyenruha készítőnél
a legdivatosabb szövetek dus valása-
teiben vannak leha mazva.

Modern szabás. Izléses munka.

Fő-utca, (Gerliczy-palota)

Tanuló felvétetik.

FLONTA MIHÁLY

építő vállalkozó

Telep és iroda **Pereces-utca 9.**

Elvállal: templom, iskola, kör-
jegyzőség és mindennemű magán-
épület tervezését és építését.

Cement gyártmányok állandóan
vannak raktáron, megrendelések el-
fogadtnak.

Állandó műsirkő raktár.

Költségvetéssel készséggel szolgál.

ÚJ SZÜCS ÜZLET!

Szíves tudomására hozom a n. é.
közönségnek, hogy Nagyváradon a
Zöldfa passagében teljesen újonnan
berendezett modern

szücs üzletet

nyitottam, holis minden e szakmába
vágó munkák saját felügyeiletem alatt
készülnek, u. m. gallérok, muffok,
szőrme kabátok ugy újonnan, mint
átalakítást és javítást olcsón és pon-
tosan eszközölök.

Szíves megbízásokat tisztelettel
kérem,

Dózsa János,
szücs mester.

Bebiztosított üzletemben szőrme
téli ruhák szakszerűen kezeltetnek

Pénz.

Olesó

töketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi
drágább kamatu kölcsönöket kicserél,
convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Hazak, szőlök, földbirtokok

örök árban való **adás-vételét** vagy
bérlését a legsikeresebb eredmén-
nyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.

Telefon szám 424.

Mustra koczák

= miskarolatlan 2—3 évesek =

keresztetnek

Nagys. **Rónay Mihály,**
gazdasági intézősége

szent-mária-liget. u. p. TEMESSÁGH.

Herczegh Zoltán

asztalos, Szalárdi-utca 17 ik szám.
(közel az EMKE palotához)

Elvállal egy-egy butor darabok, mint egész
lakberendezések készítését a legegyszerűbbtől
művészi kivitelig. Műipari tervek jutányosan
készíttetnek.

ANTIK BUTOROK

javítását és tisztítását szintén elvállalom, ugy
a szokásos kivitelben, mint **saját talál-
mányu** törv. védett fényezéssel, mely min-
den létező fényezést, (politurozást) lényege-
sen felülmul. Teljesen vízálló mattolás (matt
butor fényezés) egyedüli készítője Magyaror-
szágon. — Mintákkal és részletes felvilágo-
sítással készséggel szolgálók.

Tavaszi fűződivat 1909-re

A m. tisztelt hölgyközönség b. figyel-
mébe ajánlom előnyösen ismert mellfűző
üzletemet, hol a fűző **párisi és bécsi**
modellek szerint készül. A legkényelme-
sebb, a legdivatosabb fűzők kizárólag csakis

IZSÁK LIDIA

üzletében rendelhetők meg.

Raktáron tartok **fűzőket** nagy vá-
lasztékban **3 koronától fejjebb.** Fűzők
alakítása és tisztítások olcsón és pontosan
eszközöltetnek. Szíves meghívásra szemé-
lyesen jelenek meg. Nagybecsi pártfogását
kérve maradtam

Izsák Lidia

párisi és bécsi mellfűző specialista üzlete

Nagy Sándor-utca 1. sz. a.

Szolid árak!

Külön próbaterelem!

**Tartós fűtésre legalkalmasabb és legjutá-
nyosabb tüzelő anyag a COAKS.**

Meidinger és egyéb föllökályhák fűtésére legjobb a

GÁZ-COAKS,

mert a süvösabb és ezáltal olcsóbb bányá coaks (Meiler-Coaks) sokkal ne-
hezeiben gyul meg. A közvetítőkötől vásárolt coaks többnyire ily bányá
coakssal van vegyítve és ezáltal kisebb értékű.

A coaks ára nálunk 1909. szeptember 13-tól kezdve 4 kor. 80 fill. métermázsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltetik meg a coaks, akkor métermázsánként

40 fill. fuvardíjért a város bellerületén haza küldjük és beraktározzuk.

A légszeszgyár.

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régebbi bizonyított hatású, mely már sok év
óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvényről,
csúszástól és meghűléseknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt lo-
vásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti
üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyű
és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van
csomagolva. Ára üvegekben K. 80, K L. 40 és K 2.
és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. —
Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

**Dr Richter gyógyszerertára az „Arany országhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.**

S Z O L I D

B U T O R O K B A N

alkalmi bevaráslás eszközölhető, különösen menyasszonyi berendezésekben a Fekete Sas-palotában (a Szent László-téri oldalon) hol a legmodernebb háló-, ebédlő- és szobák, szalon-berendezések, vas- és rézbutorok

mélyen leszállított árak mellett adatk el.

Az 1845-ik évben alapított

S I R K Ö

RAKTAR

Lévai Márton ur vezetése alatt

NAGYVÁRADON, FŐ-UTCA 20. sz. házban

ujból megnyílt

Kecskeméthy István

etterme, sörcsarnoka, kavéháza, legszebb kerthelyisége NAGYVÁRAD, KERT-UTCA.

Naponta frissen csapolt sör, saját termésű tisztán kezelt hegyi borok

Társas ebédek, vacsorák, vagy lakomák étlap szerint, vagy megállapított árak mellett elfogadtatnak.

Abonensek elfogadtatnak mérsékelt árak mellett

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szíves figyelmét felhívni, hogy vendég szobáimat újonnan berendeztem és tisztántartására különös gondot fordítok. Ugyiszintén a szállóhely olcsó ár mellett szíves rendelkezésre áll.

Hol szórakozunk esténként? csak is a NEMZETI SZALLODA hűvös és kellemes kerthelyiségében, hol minden este mozgófénykép előadások tartatnak cigány zené mellett. Minden második nap teljesen új műsor.

Számos látogatást kér tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN

a Nemzeti Szálloda bérlője.

Kérdezzük meg a háziorvost!

KRONDORFI pezsgővíz, borhoz legjobb ital!
SAVANYÚVIZ
NYÁLKAOLDÓ ÉS HUGYHAJTÓ GYÓGYITAL

tüdő, légző-szervek, gyomor, kohogás, rekedtségnek orvosilag ajánlva.

Hirdetések

felvételnek

a kiadóhivatalban.

Telefon 921.

Uj üzlet.
Uj árak.

Telefon 921.

Női és gyermek felöltők, blousok, pongyolák, ké-z leányka ruhák, női kosztümök és aljak. Struc és marabu boák, legnagyobb raktár valódi szörme árakban. Szó'íd kiszolgálás. Vétel kényszer nincs, Hallatlan :: :: olcsó szabott árak. :: ::

Vidékre küldünk választékot.

Balog
és
Berkes
női és gyermekfelöltők áruháza
Nagyvárad

Zöldfa-utca 9. szám.
(a Zöldtával szemben)

Hirdetmény!

Tisztelettel fölhevjuk a t. közönség figyelmét, hogy detail tűzifa osztályunk nagyváradí fatelepéről házhoz szállítva is árusítja I-ső II-od és III-ad osztályu kitünő minőségű tűzifánkat és elfogad két métertől felfelé bármilyen mennyiségű megrendelést.

Az ár, minőség és megrendelt mennyiségek pontos kiszolgálása tekintetében a legszolidabb üzleti elvek vezetnek bennünket.

Elfogadunk rendeléseket későbbi szállításokra is tetszés szerinti beosztással s ajánljuk is, hogy a téli szükségletek biztosítására a rendelések mielőbb feladassanak, mert az általános waggon hiány később a tűzifát is megdrágíthatja.

A rendelések feladhatók: Elesdi Erdőipar R. T. központi irodájában, Uri-utca 3. Telefon 814., avagy Fried és Társánál. Telefonszám 914.

Kiváló tisztelettel

Elesdi Erdőipar R. T.

ŐSZI

ujdonságok

Leitner Márton

országos hírű

női divatházában

Nagyvárad, Zöldfa-utca 5.

(Saját ház)

Egyedül álló nagy választék az egyszerű kivittől a legfinomabb izlésig.

Női gyapjukelmék.

Angol divat ujdonságok

Blouz és pongyola kelmék.

Kosztüm-szövetek.

Egyszínű fényposztók.

Ferdén csikozott kelmék, melyek az idei őszi divatot képviselik.

Mosó parkettek

áriási választékban.

Különleges ujdonságok selymek és diszekben. Vászonneműk és asztalneműk.

Menyasszonyi kelengye 200 koronától 10000 koronáig.

Rendkívüli választék

nagy- és futószőnyegekben, ágytakarók és függönyökben. Állandó maradék vásár félárban

Olesó szigorú szabott árak.

Helyi és vidéki telefon:

413.

Uj könyvkötézet!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy

RIMANÓCZY- (Áldás) UTCA 5. szám a.

:: :: egy a mai kornak teljesen megfelelő :: ::

könyvkötézetet és vonalzó-intézetet

rendeztem be, hol minden e szakmába vágó munkálatok a legjutányosabb árban készítettnek. :: ::

Tisztelettel

Szokol Ferenc, könyvkötézet és vonalzó-intézet tulajdonos. ::
Olaszi, Áldás-utca 5. (Rimanóczy-ház.)

Tisztelettel tudatjuk, hogy az élesdi erdőségeinkben

termelt tűzifa szállítását és eladását

■ ■ megkeztük ■ ■

s ajánljuk vagononként

■ és méterenként ■

I-ső osztályu

≡ *bükkhasáb tűzifánkat* ≡

házhoz is szállítva

Nagyobb vételnél megfelelő árendemény!

Rendeléseket kérjük Központi irodánkhoz (Uri-utca 3. sz.) és Fried és Társához Teleky-u. 16. Telefon 914.

Telefon 814.

Élesdi Erdőipar és Koepfer-rendszerű Fatelítő r-t Nagyváradon.

A „Nagyváradai Első Kölcsönző és Takarékszövetkezet“

f. év július hó 1-én Nagyváradon, a Bémer-téri Poynárház I. emeletén

megkezdte működését és megnyitotta

első 3 és 6 éves évtársulatait.

Az igazgatóság felhívja a város és vármegye közönségét a szövetkezet kötelékébe való belépésre.

A Nagyváradai Első Kölcsönző és Takarékszövetkezetbe beléphet mindenki, aki magát heti 1 koronás törzsbetét fizetésére kötelezi. Minden tag több törzsbetétet is jegyezhet.

A Nagyváradai Első Kölcsönző és Takarékszövetkezet tagjainak heti befizetéseikkel kamatozó tőkét gyűjt tagjainak, a belépéskor előnyös kölcsönöket nyújt, kezesség mellett kötelezvény vagy váltóra, ingatlanokra betáblázás mellett.

Ezen kölcsönök a heti befizetésekkal, melyek a befizetőnek kama toznak, fizethetők vissza a 3 vagy 6 év időtartam alatt.

A befizetett törzsbetétek részesednek a szövetkezet tiszta jövedelmében.

Beiratkozások és befizetések a szövetkezet Bémer-téri helyiségében teljesíthetők.

Az igazgatóság.

Gyászoló közönség figyelmébe!

Mindennemű bel- és külföldi márvány, granit és syenit **sirköveket** a legjutányosabban

Edelstein Sámuel

sirkőraktárában

Rákóczi-ut (Fő-utca) 11. szám.

Moskovits-palotában szerzhető be.

Heiman Lipót és Társa

női és leány gyermek felöltők, gallérok, szücs és szörme-árak áruháza

==== **Nagyvárad, Zöldfa-utca 25.** =====

Telefonszám 243.

Telefonszám 243.

**Az őszi ujdonságok és modellek
megérkeztek.**

JÓBÚTOR

jutányos árban

REISZ MIKSA

==== **butorgyárában** =====

==== **Békéscsaba.** =====

==== **Nagyvárad.** =====